

MASTERCLASS

MANTELZORGERS BEREIKEN EN ONDERSTEUNEN

DATUM: 27 oktober 2016

MET: Anne Mei The en Marijn van Ballegooijen. In samenwerking met Jackie van der Kroft, trainer Vrijwilligersacademie Amsterdam.

DOEL: samen onderzoeken hoe mantelzorgers kunnen worden opgespoord en ondersteund. Voorstellen ontwikkelen die verder uitgewerkt worden door het stadsdeel in samenwerking met de uitvoeringpartners.

INHOUD: mensen die voor een ziek familielid zorgen bieden hen veel steun. Maar hoe kunnen we die mantelzorgers steunen? In deze masterclass was speciale aandacht voor wat stadsdeel Zuid kan betekenen voor mantelzorgers. We putten hiervoor uit het onderzoek van Anne Mei The. Zij legde de verhalen van cliënten en families vast in de verhalenbank. In gesprek met Marijn van Ballegooijen onderzochten we wat stadsdeel Zuid met deze inzichten kan doen voor beleid, bewoner, vrijwilliger en cliënt.

Anne-Mei The is cultureel antropoloog en sinds 2012 bijzonder hoogleraar Langdurige Zorg en Dementie aan de Universiteit van Amsterdam. Ook is ze sinds 2015 lector Sociale Benadering Dementie aan de Stenden Hogeschool. Anne-Mei heeft naam gemaakt als onderzoeker en schrijver van spraakmakende boeken en ontrafelt verborgen werelden achter complexe en aangrijpende onderwerpen zoals euthanasie, het naderende levenseinde, palliatieve zorg en dementie.

Marijn van Ballegooijen is sinds april 2014 lid van het dagelijks bestuur van de bestuurscommissie Zuid. Van 2006 tot 2014 was hij onder andere fractievoorzitter van de PvdA en nam zitting in de stadsdeelraden Zuid en Zuideramstel. Marijn zet zich in voor het ondersteunen van informele zorg.

VERSLAG

Anne-Mei The: uit jarenlang mensgericht onderzoek doen, kwamen elementen naar voren op basis waarvan het model 'sociale benadering' is gevormd. Hoe mensen met dementie zich voelen, wordt niet enkel bepaald en veroorzaakt door de aandoening zelf. Even zo belangrijk is hoe iemand omgaat met de veranderingen die dementie met zich meebrengt, en hoe daardoor sociale relaties veranderen. De kwaliteit van leven voor mensen met dementie (en hun naasten) wordt bepaald door een voortdurende wisselwerking tussen de volgende drie domeinen: het medische, het psychologische en het sociale domein. Deze wisselwerking worden de Sociale

Benadering genoemd. Ondersteuning van mensen met dementie is (tegenwoordig) vooral op medische zorg gericht en minder op het sociale en het psychologische domein. Met bovengenoemde brede manier van kijken is nog een wereld te winnen. Op dit moment loopt er een pilot in Leeuwarden waarbij gewerkt wordt vanuit de methodiek de Sociale Benadering. De eerste bevindingen van deze pilot worden in het voorjaar van 2017 bekend.

Marijn van Ballegooijen: stadsdeel Zuid heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het versterken van de informele zorg. Onder andere door extra middelen beschikbaar te stellen. Er is al veel gedaan; er is voorlichting gegeven, we organiseren van de jaarlijkse dag van de mantelzorg, geven trainingen en hebben dagbesteding opgezet om zo de mantelzorger te ontlasten. Ook is er het Odensehuis, zijn er buurtkamers, wordt respijtopvang georganiseerd en is er lotgenotencontact. Toch blijkt het lastig de mantelzorger te bereiken. Om hulp vragen en hulp accepteren blijkt niet altijd eenvoudig. Van de naar schatting 17.000 mantelzorgers in Amsterdam komen er 13.000 niet naar deze extra voorzieningen. Marijn vraagt de aanwezigen om met hem mee te denken over de vraag: hoe kunnen we de mantelzorger bereiken en wat kan beter?

UITKOMSTEN WERKGROEPEN

Wat kan beter, anders in het ondersteunen en bereiken van mantelzorgers:

- Benut de momenten waarop mantelzorger in beeld is - bijvoorbeeld bij het stellen van een diagnose - om de mantelzorger te vinden.
- Bied informatie, ook aan de kleine kring om de mantelzorger heen
- Kijk naar hele mens (interesses, netwerk), luister (op je handen zitten) en maak contact. Belangrijk hierbij is de 'tone of voice' en taalherkenning.
- Maak 'geestelijke' aandoeningen bespreekbaar om deze uit de taboesfeer te halen (dementie, NAH, psychiatrie).
- Het is belangrijk is om Amsterdammers met verschillende culturele achtergronden te bereiken (mantelzorgambassadeurs).
- Blijf niet achter je bureau zitten.
- Vindbaarheid van informatie: maak informatie offline en online beschikbaar en makkelijk te vinden (via Google).
- Organiseer informatie-wijkavonden met sprekers over dit onderwerp en zet een loket dementie/mantelzorg op.
- Vind de mantelzorger via het wijknetwerk: huisartsen/POH, apotheken, wijkverpleging, transferbureau en/of huishoudelijke hulp/thuiszorg.

- Preventief werken door bewustwording te creëren bij sportvereniging, sportschool, scholen, werkgevers, kappers, winkeliers en door preventieve huisbezoeken af te leggen.
- Creëer een mantelzorgforum/-platform.
- Breng mantelzorg dichterbij door verhalen/portretten/blogs van mantelzorgers te verzamelen en/of te plaatsen in bijvoorbeeld de wijkkrant.
- Wens voor 'Mantelzorgvriendelijke werkgevers'.
- Stuur Amsterdammers tussen de 35 en 40 een brief over mantelzorg met informatie.
- Meer informatie over de kunst van het ouder worden door zorg te dragen voor bekendheid met 'mantelzorg door het opzetten van een draaiboek 'mantelzorg' en door professionals meer training te bieden.
- De langdurige mantelzorger heeft respijtzorg en stressondersteuning nodig.

CONCLUSIES

Het is in ieders belang om mantelzorgers te bereiken en te ondersteunen op allerlei manieren en dat is broodnodig. Ook is het van belang om anders (out of the box) te gaan denken over hoe de mantelzorger te bereiken en te ondersteunen. Ten slotte is het belangrijk om mantelzorg veel meer te integreren in de manier waarop we de maatschappij vormgeven ('kunst van het ouder worden'). Mensen met bijvoorbeeld dementie dienen niet enkel vanuit de medische kant maar ook vanuit het sociale en het psychologische domein (brede benadering) ondersteund te worden.

MEER INFORMATIE

- <http://tao-of-care.nl/over-ons/sociale-benadering/>
- <https://dialoogindezorg.files.wordpress.com/2014/11/laatste-versie-mantelzorg-3-mailversie.pdf>